

lekvésnek új teret engedve, illetve biztosítva. Visszatekintve a kultúra szociológiájának és a kreativitás vizsgálatának történetére, az utóbbi másfél-két évtizedben megtöbbszöröződött azoknak a vizsgálatoknak a száma, amelyek megerősítik azt az alaptételt, hogy az egyén veleszületett generatív és kreatív készségei szinte korlátlanul fejleszthetők. Ez a tulajdonságunk megjelenik a tudástartalmak befogadásában, rugalmas összerendezésében, a szorongások és feszültségek egyéni és egyedi oldási képességében, valamint az új élmények létrejöttében. A kérdés mindig az, milyen szélességben és mélységben képes az ember ezt a belső lehetőségét kihasználni. Hogyan tudja érvényesíteni azt a vágyát, hogy valami kivételesen, valami speciálisat hozzon létre, melyben megtestesíti a világról alkotott felfogását, ugyanakkor megmutatja egyedi jellemvonásait és a kapcsolódásokat, mellyel mint individuum a közösség felé nyit.

A befogadói típusokkal kapcsolatban lényeges a szerzőnek az a megállapítása, hogy

Erdő Péter: Az élő Egyház joga

Giotto freskójának részlete – *Peñaforti Szent Raymund*, a kánonjogászok védőszentje – található *Erdő Péter* bíboros, prímás, érsek legújabb magyar nyelvű könyvének védőborítóján. A kötet tavaly látott napvilágot, a szakíró korábbi és újabb tanulmányaiból nyújt át egy csokorra valót.

Az előszóban a szerző hangsúlyozza, hogy olyan írásokat közöl, amelyek a kánonjog „egy-egy aktuális, nyitott kérdésére keresik a választ”. A munka a hatályos egyházjog széles horizontját fogja át, mivel a negyvenkét tanulmány a tudományág szinte minden területét érinti. Az írások nem csak tartalmuk, hanem keletkezésük időpontját illetően is tág

a művészettel szembeni társadalmi bizalmatlanság egyik forrása az, hogy az alkotás folyamatában csakúgy, mint a befogadásban, domináns szerepük van az érzelmeknek. Eből a szempontból csoportosítja a közönséget, és nagyon plasztikusan írja le az egyes típusokat, a szakértőktől a laikusokig. A képzőművészet-szociológia és a befogadás szempontjából fontos fejezetei a műnek a képérzékenységéről, a természethűségről és az avantgarde-ról írott alfejezetek. Olvasatomban tehát S. Nagy Katalin műve többfunkciójú, a képzőművészet-szociológia egyik megkerülhetetlen hazai forrásaként kezelendő, összegzi a fontosabb magyar kutatásokat, és ösztönzi a kultúra- és művészetszociológiával foglalkozókat újabb, az egyes műfajok, alkotások és befogadók kölcsönkapcsolatának vizsgálatára. (*S. Nagy Katalin: Mű – művészet – befogadás. Budapest: Gondolat Kiadó, 2007, 140 p.*)

Tibori Tímea
szociológus

időbeli vertikumot ölelnek fel, mert a legkorábbi mű 1984-ben, míg a legkésőbbi 2006-ban jelent meg.

Az auctor több mint húsz év válogatott szakirodalmi „termését” a *II. János Pál* pápa által kiadott, napjainkban is hatályos *Codex Iuris Canonici* könyveinek megfelelően rendszerezi, ismerteti. Az első fejezet *Általános fogalmak és szabályok* című köré csoportosított öt értekezése mintegy bevezetőül szolgál a következő fejezet törzanyagához, a tizenkilenc tétel számláló, az *Isten népének jogi szerveztségét* ismertető részhez. Itt különösen kidomborodik a szerző interdiszciplináris látásmódja, mivel a különböző szaktudományok kiváló ismerőjétől mély elméleti megalapozást kapunk a kánonjog intézményeiről,

ezek rendszerbeli elhelyezkedéséről és a közöttük lévő lehetetlen összefüggésekről.

A könyv cezúrája *A tanító Egyház* című 3. fejezet, amelynek két tanulmánya utat nyit *A megszentelés feladatának gyakorlása* fejezet-cím alatti hét írás kibontásának. A nemzetközi hírvű tudós az utolsó kilenc dolgozatát megosztja az *Egyházi vagyon-, büntető- és eljárási jog* – a kötetet lezáró három fejezet – között, érintve olyan témákat (pl. házasságrendezés), amelyek az egyre növekvő, de még így is kevés hazai kánonjogászon kívül szélesebb körben tarthatnak közérdeklődésre számot.

A tanulmánykötet kitűnő minőségű papíron tárja eléink a szellemi muníciót; különösen értékesek azok a cikkek, amelyek magyar nyelven itt jelennek meg először. A munkában alkalmazott mértéktartó tipográfia és a jól sikerült védőborító hangsúlyozza azt az alkalmat, amely az apropóját szolgáltatta a mű megjelenésének: a Pázmány Péter Kato-

Csáki György – Farkas Péter (sz.): A globalizáció és hatásai

Globalizációértelmezések: „áldás vagy átok”?

A globalizációt elemző szakirodalmi termék – noha az 1991–2001 közötti termékenység mértékét már nem éri el – továbbra is nagy léptékekkel duzzad. A termés bősége dacára, a nehéz kérdések döntő többsége nem kapott megnyugtató választ. Ennél kisebb baj, hogy az ambiciózus értelmezési kísérletek amúgy sem eredményezhettek konkrét nemzetközi globális összefogást (legfeljebb cselekvési terveket papíron) még a legégetőbb területeken sem. Az elmúlt két évtizedben tovább sűrűsödtek a globális problémák. A 2007-ben a nemzetközivé duzzadt hitel- és pénzügyi válság, amely az USA-t a recesszióközeli állapot-

likus Egyetem Kánonjogi Posztgraduális Intézete fennállásának a tizedik évfordulóját.

Ez az ünnepi esemény nem jöhetett volna létre, ha Erdő Péter az édesapjától – akinek utolsó munkatársaként a múlt század közepén be kellett zárnia a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karán az egyházjogi tanszéket –, nem veszi át jelképesen a kulcsot, hogy majdnem fél évszázad elteltével az Apostoli Szent-szék segítségével újra megnyithassa Budapesten – igaz, hogy pár utcával arrébb – az intézetet, amely immár tízesztendő múlttra tekint vissza. Így az intézetalapító oktatói tevékenységével hozzájárult ahhoz, hogy a tanítványai is nemzetközi szinten elismert egyházjogi publikációkkal öregbítsék a szellemi műhely hírnevét. (*Erdő Péter: Az élő Egyház joga. Tanulmányok a hatályos kánonjog köréből. Budapest: Szent István Társulat, 2006, 544 p.*)

Bóka Zsolt
egyházjogász

ba, és vele a világ vezető tőzsdéit régen nem tapasztalt tartós mélyrepülésbe küldte, a befejezetlen iraki és afganisztáni háború, a dohai és genfi WTO-tárgyalások sokadik kudarcra különös, de inkább szomorú aktualitást ad a Politikatörténeti Intézet és a Napvilág Kiadó gondozásában megjelent *A globalizáció és hatásai, Európai válaszok* című tanulmánykötetnek. A könyv egy alapjaiban multidiszciplináris közelítésű, de csak vonalaiban egységes szemléleti keretbe foglalt tanulmányegyüttest kínál, amely összességében egy, a sokágú globalizációkutatások számos új eredményeit felmutató, érett szerzőkolléktíva igényes munkáját dicséri. A nemzetközi kapcsolatok, a politikatörténet, az eszmetörténet, a politológia, a szociológia és a közgazdaságtan (nemzetközi gazdaságtan és világgazdaságtan) szűkebb diszciplináit képviselő tanulma-